

PROCESSOS ELECTORALS A LA CONCA: 1931-1936

Andreu MAYAYO I ARTAL

INTRODUCCIÓ

Des del Referèndum per la Reforma Política, el 15 de Desembre de 1976, fins a les eleccions al Parlament de Catalunya, el 20 de Març de 1980, el poble de Catalunya ha estat convocat en set ocasions a les urnes. Cada cop la participació ha minvat ostensiblement fins al punt que quasi la meitat de la població catalana no vota.

El rebuig participatiu a tots els nivells, en aquest cas electoral, és fruit del cansament -«Tant votar per no aclarir res»-, o dels partits d'esquerra que no han pogut trencar la dinàmica hegemònica de la dreta reformista i que en la pràctica quotidiana i en el moment de demanar el vot no han ofert alternatives adients amb els interessos que diuen representar. ¿Els pobles de la Conca de Barberà mantenen les seves orientacions de vot o els quaranta anys de franquisme, el desenvolupament(?) i la immigració han provocat un canvi en les arrels socials i polítiques de la comarca?

Aquestes dues preguntes, més ideològica la primera, més quantificable la segona, han motivat la realització d'aquest treball.

La idea inicial era la comparació dels processos viscuts darrerament, amb el procés similar de canvi de règim i d'expressió de la vo-

luntat popular dins d'un marc de llibertats democràtiques pel sufragi universal; en altres paraules, l'experiència de la II República. Degut a la limitació d'espai he optat per centrar el treball en les votacions de la II República, on, curiosament, en un període similar a l'actual se n'efectuen vuit. Espero que la proximitat de les darreres consultes, amb l'ajuda de la memòria, completi la meva idea inicial.

Per tal d'evitar confusions o interpretacions malintencionades, la decisió d'incloure els pobles de Barberà de la Conca, Blancafort, l'Espluga de Francolí, Montblanc, Pira, Rocafort de Queralt, Rojals (avui agregat de Montblanc), Sarral, Solivella, Vallclara, Vilanova de Prades, Vilavert i Vimbodí com a municipis que configuren la Conca de Barberà es deu a raons d'ordre geogràfic, històric, econòmic i principalment a la voluntat dels propis ciutadans de pertànyer a una mateixa comarca. Per aquest motiu he rebutjat el criteri administratiu de la Generalitat republicana que integrava a la Conca de Barberà la part de l'Alta Segarra.

Les fonts d'aquest treball han estat les actes d'escrutini de cada poble en cadascuna de les votacions. El mòbil ha estat fonamentalment el de la rigorositat en tres vessants: el descobriment d'aspectes importants al marge de les xifres, la verificació dels resultats publicats globalment en els documents oficials i, tercer, la complementació del que fa referència al cens d'electors i votants per taula d'escrutini.

El nucli estructural del treball el constitueixen els quadres de resultats electorals; la finalitat del text es limita a facilitar la millor comprensió de les votacions sota quatre criteris: la significació global de cada consulta, la descripció del sistema electoral per a cada cas, la relació detallada de les candidatures de la circumscripció electoral amb els candidats elegits i, per últim, els trets més característics de la comarca.

Agraeixo la paciència amb què m'ha obsequiat la senyora Carme Marqueda, arxivera de la Diputació de Tarragona, també haig d'estendre la meva gratitud a la meva professora, Dra. Mercè Vilanova, per facilitar-me les seves fitxes amb les dades electorals de la Conca de Barberà. Però especialment, la companya Laura Vallverdú i Amill que ha confeccionat els quadres és la que es mereix tota la meva estima.

Desitjo que aquest treball pugui servir a tothom per conèixer més la nostra història, per entendre millor la nostra realitat actual; si ho aconsegueixo em dono per ben pagat, sobretot si contribueix a

ser un petit homenatge als vells republicans dels nostres pobles, en aquest any que es commemora el Cinquanta aniversari de la Proclamació de la II República.

SIGLES D'ORGANITZACIONS POLÍTIQUES I SOCIALS

ACR	: Acció Catalana Republicana.
AR	: Acció Republicana.
APC	: Acció Popular Catalana.
BOC	: Bloc Obrer i Camperol.
CEDA	: Confederación Española de Derechas Autónomas.
CNT	: Confederació Nacional del Treball.
ERC	: Esquerra Republicana de Catalunya.
PCC	: Partit Comunista de Catalunya.
PCR	: Partit Catalanista Republicà.
PNC	: Partit Nacionalista Català.
PRA	: Partit Radical Autònom.
PRE	: Partit Republicà d'Esquerra.
PRR	: Partit Republicà Radical.
PRRS	: Partit Republicà Radical Socialista.
PSOE	: Partit Socialista Obrer Espanyol.
UGT	: Unió General de Treballadors.
USC	: Unió Socialista de Catalunya.

APÈNDIX DOCUMENTAL

ELECCIONS MUNICIPALS ABRIL 1931

Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la Llei Electoral de 8 d'agost de 1907.

BARBERÀ DE LA CONCA

- ANTONI CONTIJOCH I FABREGAT
- Ramon Contijoch i Rosanes
- Josep Vallvé i Fabregat
- Josep Tous i Fabregat
- Ramon Miró i Canaleta

- Joan Canaleta i Tous
- Joan Tous i Gavaldà
- Emili Ribas i Poblet
- Josep Fuguet i Rosanes

BLANCAFORT

- ANTONI PARIS I IBORRA
- Miquel Queralt i Masalles
- Josep Baltà i Masalles
- Angel Vidal i Moix
- Tomàs Capestany i Ferran
- Josep Iborra i Civit
- Antoni Espelt i Vives
- Josep Llurba i Llort
- Antoni Baltà i Huix

PIRA

- JOSEP CAPDEVILA AMILL
- Ramon Amill i Amorós
- Pau Pijuan i Alujà
- Antoni Amorós i Orpinell
- Pere Farré i Tous
- Alvar Amill i Amill
- Magí Amill i Vilà

VILANOVA DE PRADES

- JOSEP ALSINA I MIRO
- Salvador Miró i Domènech
- Josep Musté i Terés
- Antoni Terés i Anglès
- Ramón Vilalta i Domènech
- Ramón Vilalta i Aixalà

VIMBODÍ

- JOAN POTAU I MARTELL
- Antoni Deutú i Murt
- Laureà Mangrané i Ollé
- Josep Amorós i Fà
- Joan Gené i Boronat
- Jaume Cunillera i Fort

- Melcior Cuscó i Batlle
- Senent Sans i Martí
- Lluçia Borqueres i Sumalla

ELECCIONS MUNICIPALS 12 D'ABRIL DE 1931

MONTBLANC

Cens 1.259 Votants 1.035

<i>Districte Primer</i>	<i>Secció-1</i>	<i>Secció-2</i>	<i>Total</i>
- Joan Poblet i Civit (5)	109	86	195
- Matias Guarro i Ribé (1)	107	135	242
Sebastià Lapeira Amorós	99	66	165
- Josep Guarro i Figuerola (6)	97	72	169
- Antoni Iborra i Farré (2)	94	124	218
Enric Pujades i Font	90	71	161
- Josep Prats i Prats (3)	89	119	208
- Josep Roselló i Viñas (4)	86	121	207
Josep M. ^a Tomàs i Guarro	69	60	129
Marià Marsal i Civit	51	57	108
Baldomer Camdepadrós i Puig (fill)	41	57	98
Joan Martorell i Roca	41	53	94

<i>Districte Segon</i>	<i>Secció-1</i>	<i>Secció-2</i>	<i>Total</i>
- Lluís Ros i Costa (1)	133	124	257
- Josep Folch i Folch (2)	131	126	257
- Pau Jàvega i Martorell (3)	129	126	255
- Gumersind Masseras i Domingo (4)	128	126	254
- Jaume Foguet i March (5)	59	79	138
- Aleix Magriñà i Forcades (6)	57	80	137
Josep Escoté i Rué	55	77	132
Ramon Roselló i Fortuny	52	73	125
Josep Panadés i Sans	52	62	112
Rafael Alfonso i Andreu	48	71	119
Ramon Baldrich i Pascual	48	61	109
Joan Moix i Batet	42	71	113

L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

Districte Primer Secció Unica Cens 441 Votants 320

- Savador Civit i Vallés	225	Vots
- Ramón Morgades i Josa	224	»
- Josep Martí i Oliva	222	»
- Agustí Roig i Domingo	91	»
- Josep M. ^a Palau i Roig	88	»
Salvador Porta i Bernat	86	»

I amb menys de tres vots, varis senyors i tres en blanc.

Districte Segon Secció Unica Cens 471 Votants 321

- Ricard Farré i Climent	258	Vots
- Isidre Rosell i Ingles	255	»
- Miquel Sales i Copons	254	»
- Francesc Vilà i Carré	253	»
- Josep Zaragoza i Pallarés	57	»
- Salvador Porta i Roig	57	»
Josep M. ^a Bernat Carreras	54	»
Antoni Bultó i Puig	53	»

I amb menys de tres vots, varis senyors i tres en blanc.

SOLIVELLA

Districte Unic Secció Unica

- Antoni Masagué i Español	187	Vots
- Jaume Sans i Mañé	184	»
- Francesc Masagué i Iborra	184	»
- Federic Travé March	181	»
- Pere Iglesias i Torrens	181	»
- Josep Sanahuja i Casamitjana	174	»
- Francesc Sans i Iglesias	120	»
- Josep Travé i Iglesias	119	»
- Antoni Montseny i Ballart	115	»
- Magí Castro i Castro	115	»
- Antoni Iglesias i Creus	115	»
Martí Aran i Travé	114	»

ROCAFORT DE QUERALT

Cens d'electors 218 votants 43

- Laureà Graells Llobera	43	vots
- José Perez Armengol	42	»

- Frederic Tomàs Ballesté	41	»
- Pere Inglés Barral	41	»
- Ramón il.l. Farré	40	»
- Humbert Llobera Llord	36	»
- Galià Duch i Miró	31	»
- Pere il.l. Farré	13	»

ROJALS

Cens d'electors 90 Votants 76

- Joan Pamies Robert	41	Vots
- Pere Fort Odena	40	»
- Isidre Buldó Moncusí	39	»
- Casimir Escoté Ferré	38	»
- Josep Moncusí Pamies	38	»
- Ferran Escoté Fort	37	»
- Isidre Odena Odena	34	»
- Miquel Serra Pamies	29	»

SARRAL

Cens d'electors 513 Votants 294

Districte Unic Secció Primera

- Joan Mateu Figuerola	92	Vots
- Emili Mateu Mateu	91	»
- Josep Vichi Llord	91	»
- Josep Ametlla Miró	48	»
- Antoni Poblet Abellà	48	»
- Jaume Duch Mateu	9	»
- Francesc Bonet Enrich	7	»
- Josep Montserrat Roig	6	»
- Joan Torné Bonet	4	»
- Joan Bonet Almenara	3	»
- Josep Teixidó Torné	3	»

Districte Unic Secció Segona

- Joan Bonet Almenara	100	Vots
- Josep Teixidó Torné	97	»
- Joan Torné Bonet	97	»
- Joan Padreny Castelló	49	»
- Josep Tarragó Rosanes	49	»
- Jaume Duch Bonet	19	»

Joan Mateu Bonet	6	»
Joan Mateu Figuerola	1	»
Josep Vichi Llord	1	»
Emili Mateu Mateu	1	»
En Blanc	1	»
Inútil	1	»

VALLCLARA

Cens d'electors 96 Votants 55

- Ramón Batiste Balcells	46	Vots
- Enric Bové Contijoch	43	»
- Miquel Pujol Bové	43	»
- Francesc Alentorn Llaveria	43	»
- Antoni Yosa Moragues	14	»
- Josep Yellet Camps	13	»
Francesc Macià Llusà	1	»
Jaume Yosa Moragues	1	»
Jaume Sales Cabré	1	»
Josep Anglés Capestany	1	»
Aniceto Alcalà Zamora	1	»
Alejandro Lerroux Garcia	1	»

VILAVERD

Cens d'electors 204 Votants 158

- Josep Alsina Castiella	93	Vots
- Cristòfol Robusté Torrell	88	»
- Ramón Serra Escoté	88	»
- Joan Batalla Galofré	86	»
- Ramón Batlle Folch	84	»
- Joan Rosell Baltà	79	»
- Ignasi de Llorens Maurí	44	»
Florenci Sans Cartaña	43	»
Pau Cartaña Piñol	32	»
(Il·legible)	24	»
Sebastià Aguadé Comas	23	»
En blanc	1	»

* Els Candidats precedits de guió (-) són els candidats elegits Regidors.

ELECCIONS MUNICIPALS ABRIL 1931

Per a la comprensió més acurada d'aquestes eleccions cal referir-se a la llei electoral vigent que data del 8-VIII-1907 (1). Aquesta llei contempla, en l'article primer, el sufragi universal masculí pels majors de 25 anys que gaudeixin plenament de llurs drets civils amb el requisit de ser veïns d'un municipi, amb dos anys, al menys, de residència. No poden votar les persones que estiguin sota disciplina militar. L'article 10 expressa, l'obligatorietat d'estar inscrit en el cens per exercir el dret de vot. L'article 21 diu textualment: «En els districtes on s'hagi d'elegir un diputat o regidor, cada elector només podrà donar vàlidament el seu vot a una persona. Quan s'elegeixi a més d'un, fins a quatre, tindrà el dret de votar un menys del número dels que hagin d'elegir-se, a dos menys si se n'elegissin més de quatre, a tres menys si se n'elegissin més de vuit, i quatre menys si se n'elegissin més de deu».

Malgrat l'interès que podrien tenir els tres aspectes de l'articulat de la llei, dos articles esdevenen el rovell de l'ou per entendre el caràcter d'aquestes eleccions el 24 i el 29. L'article 24 regula la proclamació dels candidats, que es produeix el diumenge anterior al designat per l'elecció. Contempla tres vies d'accés: podrà ser candidat un ex-regidor, aquell proposat per dos regidors o ex-regidors del mateix terme municipal i, aquell proposat per la quinta part del nombre total d'electors del districte. En el cas de Barberà de la Conca, Antoni Contijoch i Fabregat, el batlle, contempla la primera condició i la resta de candidats la segona.

L'article 29 diu textualment en el primer paràgraf: «En els districtes on no resultin proclamats candidats en major nombre dels cridats a ser elegits, la proclamació de candidats equival a la seva elecció i els releva de la necessitat de sotmetre's a ella». Aquest és el cas de Barberà de la Conca, Blancafort, Pira, Vilanova de Prades i Vimbodí.

Respecte a la participació sorprèn la massiva assistència a Montblanc i Rojals, superior al 80 %, i la poca minvada de Rocafort de Queralt d'un 20 %. Al marge d'aspectes anecdòtics entre els quals ressalta la votació de Vallclara, on surten votats personatges públics de la vida política catalana i de l'Estat, cal fer esment de l'ac-

1.- E. TIerno GALVAN, *Leyes políticas españolas fundamentales 1808-1978*, Ed. Tecnos, Madrid 1978, (1968), Pàgs. 393-420 (trad. de l'Autor)

ta d'escrutini de Solivella, amb data de 16 d'Abril, no tan pel triple empat registrat en l'elecció del darrer candidat ⁽²⁾ sinó per la petició formulada per part de la candidatura majoritària: «Practicada la lectura de les actes de votació, Jaume Sans, pels candidats de la majoria dels vots, reclama que per no haver-se sumat al moviment en pro de la proclamació de la República no figurin com a regidors per formar part d'aquest Ajuntament els regidors de la minoria, figurant altres persones en el seu lloc».

Malgrat que sigui alterar l'ordre cronològic d'aquest treball em sembla oportú esmentar en aquest apartat la reestructuració dels Ajuntaments elegits en l'aplicació de l'article 29 de la llei electoral de 8-VIII-1907, com establia el decret de l'onze de Març de 1933 de la Generalitat de Catalunya ⁽³⁾, per tal de preparar en millors condicions de transparència i credibilitat democràtica les noves eleccions municipals.

La filosofia del projecte de llei anava en el sentit d'evitar la influència caciquil en aquells municipis on els regidors no devien llurs nomenaments al sufragi universal (malgrat que representaven un percentatge reduït sobre el total) amb la creació de comissions gestores per al període electoral.

La comissió gestora estava formada per un President nomenat directament pel Conseller de la Governació i dos vocals designats pels dos partits que anant en candidatures diferents haguessin obtingut més vots en les eleccions al Parlament Català el dia 20 de Novembre de 1932. La provisionalitat d'aquesta situació es plasma en l'article cinquè que expressa les limitacions dels acords que poden prendre les comissions gestores.

A Barberà de la Conca la comissió gestora es forma sota la presidència d'en Josep March i Ferrand, com a vice-president Alfons Fabregat i Mateu a proposta de la coalició d'esquerres, i com a síndic Josep Calbet i Fabregat proposat per la Lliga Regionalista.

El president de la gestora de Blancafort és en Joan Pedret i Solé, i com a vocals figuren Antón Queralt i Poblet, per l'ERC, i Francesc Obrador i Ferran, per la Lliga Regionalista.

2.- L'article 52, de la llei electoral de 8-VIII-1907, diu textualment: «En cas d'empat per igualtat en les votacions escrutades i computades, el President proclamarà diputats o regidors presumptes als candidats empatats, reservant la resolució al Congrés o l'Ajuntament.»

3.- Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, Any I, Vol I, Dissabte 11 de Març de 1933, n.º 14, pàg. 81-82.

A Pira, el President és Josep Dalmau i Romeu; el Vice-president, Joan Amorós Batet, designat per l'ERC; i el vocal Ramon Amill i Amorós, designat per la Lliga Regionalista.

El president de Vilanova de Prades és Josep Vilalta i Alentorn, el vice-president Anton Altés i Andorra a proposta de l'ERC (malgrat ser el segon partit), i el vocal Salvador Miró i Domènech a proposta de la Lliga Regionalista.

A Vimbodí la Presidència recau en Jaume Farré i Corts, la vice-presidència en Joan Estradé i Forés designat per l'ERC, i com a vocal actua Josep Debat i Roig designat per la Lliga. En el cas de Vimbodí trobem el fet important de la dimissió per escrúpuls polítics, d'en Josep Debat i Roig que considerava aquesta elecció anti-democràtica. L'Alcalde proposa per substituir-lo a Joan Sumalla i Pàmies⁽⁴⁾.

ELECCIONS CONSTITUENTS 28 DE JUNY DE 1931

El 14 d'Abril de 1931, a les vuit del vespre, el comitè revolucionari convertit en govern provisional proclama la República per tot l'Estat. A la mateixa hora el Rei, Alfons XIII, abandona Madrid.

El govern provisional era bastant representatiu de l'oposició a la Monarquia: republicans de tota mena, socialistes i regionalistes. Govern d'unitat que tenia com a objectiu la convocatòria d'unes eleccions generals de les quals sorgís un parlament que alhora donés suport a un equip de govern que redactés una nova Constitució adient al nou règim polític instaurat. Degut a la transcendència d'aquestes eleccions a corts constituents com a primer pas per consolidar el règim democràtic, la llei electoral que les regulava esdevenia de capital importància.

«El govern provisional reformà, per decret de 8 de Maig, ⁽⁵⁾ el sistema electoral, introduint modificacions democratitzadores en la vella llei de 1907. Les circumscripcions passaven a ser provincials i es suprimí el famós article 29 (proclamació automàtica del candidat quan aquest fos l'únic), per desarrelar el caciquisme. Es rebaixava la majoria d'edat electoral de 25 a 23 anys, i es declaraven elegibles

4.- Les comissions gestores es formen el 25 de Maig de 1933.

5.- E. TIERNO GALVAN, *Leyes políticas...* Pàgs. 421-423.

ELECCIONS CONSTITUENTS (28-VI-1931)																					
POBLES	DISTRICTE	SECCIÓ	N.º ELECTORS	N.º VOTANTS	VOTS BLANCS	VOTS PERD	CANDIDATURA REPUBLICANA					C. REPUB SOCIA		C. AUTONOMISTA REPUBLICANA					B.O.C.		IND.
							DOMINGO	NOGUES	CARNER	BERENGUER	LOPERANA	SIMO	RUIZ	TALavera	TALLADA	GICH	ROCA	TORRAS	MIRANDA	RODRIGUEZ	ROVIRA
BARBERÀ	U	U	419	370		4	345	310	331	31	30	308	313	33	33	15	15	14	13	3	23
BLANCAFORT	U	U	305	263			244	244	242	240	237			27	17	17	17	17			4
L'ESPLUGA	1.º	U	493	401			244	312	59	74	312	317	317	55	78	67	64	63	2	1	25
	2.º	U	527	418		4	267	365	60	65	364	362	366	55	61	55	58	57			25
MONTBLANC	1.º	1.º	1465	291	2		154	207	134	155	193	114	111	75	75	74	57	56	1		17
		2.º		314		137	228	99	161	221	162	159	76	74	71	66	65	7	3	13	
	2.º	1.º		292		134	233	92	141	216	177	182	54	48	50	42	42	6	4	10	
		2.º		315	1	154	270	78	162	259	214	212	39	43	42	45	35	1		8	
PIRA	U	U	169	140			132	111	87	71	110	58	56	18	9	9		8			13
ROCAFORT	U	U	215	190		1	169		160	114	41	118	115	44	13	14	13	10			44
ROJALS	U	U	95	72			70	57	55	55	57	28	28	2	2	2	2	2			
SARRAL	1.º	U	278	224			190	146	170	160	105	90	61	16	20	25	20	19	28	18	20
	2.º	U	287	228		6	177	166	163	170	126	110	72	9	12	12	12	11	39	19	8
SOLIVELLA	U	U	361	361			249	249	250	249	248	3		109	111	110	111	111	1		1
VALLCLARA	U	U	99	87			75	76	55	56	74	24	21	11	70	11	11	10			
VILANOVA P.	U	U	97	80			38	38	2		37	36	35	43	42	43	41	40			
VILAVERT	U	U	209	177			164	168	167	165	161	4	4	6	10	9	8	7	9		3
VIMBODÍ	U	U	487	432	4	3	310	339	72	155	261	362	340	43	58	41	51	44	13	3	15

els capellans i les dones ⁽⁶⁾ (sense que aquestes fossin electores). Les candidatures eren de llista, amb un sistema majoritari corregit, que permetia una representació de les minories: aproximadament el 80% dels escons corresponien a la llista més votada i el 20% a la que ocupava el segon lloc» ⁽⁷⁾.

L'elecció realitzada pel sistema de llista permetia el «Panachage», es a dir, la possibilitat que l'elector confeccionés la seva pròpia llista amb els noms que volgués d'entre els candidats. Sovint, el «Panachage» portava en determinades ocasions al «copo», és a dir, la nul·la possibilitat que sortís cap candidat de l'oposició, com és el cas de Tarragona en aquestes eleccions.» ⁽⁸⁾

La circumscripció electoral de Tarragona amb un cens de 109.491 electors i 82.864 votants ens ofereix un 75,68% de participació.

La candidatura Autonomista Republicana agrupava els membres de la Lliga Regionalista Albert Talavera Sabater, Josep M.ª Tallada Paulí, Josep Gich Pi i Joan Torra Puig així com el tradicionalista Joan B. Roca Caball. La Candidatura Republicana presentava Marcel·lí Domingo Sanjuán (PRRS), Ramon Nogués Bizet (PRRS), Josep Berenguer Cros (PRRS), Joan Loperena Roma d'ERC i Jaume Carner Romeu. La Coalició Republicano-Socialista presentava solament Jaume Simó Bofarull (PRR) i Amós Ruiz Lecina (PSOE). Josep García Miranda i Eusebi Rodríguez eren els candidats del BOC i Antoni Rovira i Virgili figurava com a independent. ⁽⁹⁾

El número de diputats que corresponien era de set, cosa que significava la votació de cinc noms per elector. Tal i com esmentàvem anteriorment es produí el «copo» de la candidatura Republicana i la Coalició Republicano-Socialista, impeding l'elecció dels homes de

- 6.- C. FAGOAGA i P. SAAVEDRA, *Cuando la mujer empezó a votar a «La Calle»*, n.º 149, 27 de Gener - 2 de Febrer, 1981, pàgs. 32-39: «En les eleccions de Juny de 1931 són elegides dues dones diputades: Clara Campoamor, del Partit Radical i Victòria Kent, del partit Radical-Socialista. Són dues dones entre un total de 465 diputats. A l'Octubre, una altra dona, del partit Socialista, ingressa en les Corts, Margarida Nelken».
- 7.- J. SOLÉ TURA i E. AJA, *Constituciones y períodos constituyentes en España (1808-1936)*, Ed. Siglo XXI, Madrid, 1979, (1977), Pàgs. 97-98.
- 8.- Cit: C. BOIX, C. BORDERIAS i M. VILANOVA, *Scrutins et comportament electoral en Catalogne entre 1931 et 1936 Lignes d'une recherche a «European Consortium for political Research»*. Firenze 27, 28 et 29 Mars 1980.
- 9.- I. MOLES, *El sistema de partidos políticos en Cataluña 1931-36*, Ed. Península, Barcelona, 1974, Pàg. 135.

la Lliga Regionalista. El més votat fou Marcel·lí Domingo amb 68.537 vots i el setè Amós Ruiz amb 21.573 vots.

Per calibrar l'entusiasme amb què fou acollida la República a la Conca de Barberà en tenim prou amb la participació electoral del quasi 85% i el triomf avassallador dels republicans i socialistes en front de la candidatura de la Lliga i dels tradicionalistes. Ramón Nogué el candidat més votat obté el 75% en front de l'Albert Tallada de la Lliga amb un 16,5%.

L'ESTATUT I LES ELECCIONS AL PARLAMENT *

Encara no s'havia apagat el foc de la campanya electoral de les constituents, quan a Catalunya torna a revifar frenèticament, en el bell mig de l'estiu, l'activitat política. Dins d'un marc d'eufòria i d'una campanya electoral fonamentalment emotiva, el poble de Catalunya plebiscitava massivament l'Estatut d'Autonomia el 2 d'Agost de 1931. (10)

La Conca de Barberà s'afegí a aquesta voluntat majoritària aportant un 77,5% de vots afirmatius del total del cos electoral. Malgrat aquesta adhesió unànime de tots els pobles, significada per la quasi inexistència de vots negatius, cal destacar i analitzar el cas de Barberà de la Conca, on els vots afirmatius només representen el 34% del cos electoral, al costat dels 13 vots negatius que corresponen al 60% dels totals de la Conca.

«El 9 de Setembre de 1931 -més d'un any després que el poble català plebiscités en Referèndum popular l'avant-projecte d'Estatut de Núria- el Parlament de l'Estat, un cop discutit i modificat el text inicial, atorgava l'Estatut d'Autonomia. La Generalitat convocà tot seguit les eleccions per a la constitució del Parlament català, assenyalant llur celebració per al dia 20 de Novembre del mateix any» (11)

El decret de convocatòria establia l'elecció d'un diputat per cada 40.000 habitants, amb un mínim de 14 diputats per circumscripció:

* Vegis pàgina 345. *Plebiscit per la votació de l'Estatut de Catalunya 2-VIII-31*

10.- Diari «La Publicitat», any LIII, n.º 17.780, Barcelona, 4-VIII-31, Pàg. 1: «El resum de la votació a Catalunya: SÍ 593.691 vots, NO 3.276 vots, BLANC 933 vots; és a dir el 99% de vots afirmatius. (...) Una comissió de senyoretas organitzadores del Plebiscit femení lliurà al President Macià (...) el total de Catalunya puja a 235.467 signatures afirmatives...»

11.- C. MIR, *Resultats electorals: confirmació del bipartidisme*, a «L'Avenç», n.º 23, Gener de 1980, 2.º època. pàg. 32, Dins del Dossier: *Les eleccions al Parlament de Catalunya de 1932*.

Barcelona-ciutat elegiria 24 diputats, Barcelona circumscripció 19 i la resta 14 cadascuna.

«Una Circular de la Junta Provincial del cens de Barcelona, signada pel seu President, Oriol Anguera de Sojo, recordava la vigència de la llei electoral del 8-VIII-1907, en tot allò que no hagués modificat el decret de 8 de Maig de 1931.»⁽¹²⁾

Malgrat el reconeixement del sufragi universal a partir dels 23 anys, tant per als homes com per a les dones, en l'article 34 de la Constitució Republicana del 9 de Desembre de 1931, en les eleccions al parlament català el vot femení seria bandejat, cosa que provocaria la protesta de l'incipient feminisme polític, entre d'altres la de l'Acció Femenina, que ja en el Plebiscit havia manifestat la seva adhesió a l'Estatut a través de la recollida de signatures.⁽¹³⁾

La participació en la circumscripció electoral de Tarragona baixa un total de 10 punts, respecte a les constituents, situant-se en el 65,88% amb 69.502 votants de 105.491 electors. En la candidatura majoritària és l'ERC que aconsegueix els onze diputats, entre ells Jaume Simó Bofarull, Josep Folch i Folch, Miquel Cunillera Rius i Gonçal Yvars Messeguer del PRA i Carles Gerhard Otenwaelder de l'USC.

La Unió Ciutadana incorporava els homes de la Lliga: Josep M.ª Tallada Paulí, Josep M.ª Casabó Torras, Salvador Ventosa Pina i Albert Talavera Sabater, dels quals els dos primers sortirien elegits diputats; així com els tradicionalistes: Tomàs Caylà Grau, Josep Piñol Ballester i Francesc Satué Navarro. Formaven part de la Coalició d'esquerres tarragonines Pere Lloret Ordeix, elegit diputat, Macià Mallol Bosch i Pau Font de Rubinat pel PCR; Josep Iglésies Fort, Domingo Piñana Homedes i Jaume Albesa Sans del PRRS; Miquel Mestre i Avinyó i Josep Recasens Mercader del PSOE i els federals Manuel Miró Esplugues, Francesc Compte Galofré i Josep Magriñà Martí.⁽¹⁴⁾

Degut a la quasi nul·la presència de la candidatura del Partit Comunista de Catalunya no la he feta constar en el quadre de resultats de la Conca, doncs solament comptabilitzen vots Ramón Casanel·las Lluch (un a Blancafort, dos a Solivella i en el districte segon, secció segona de Montblanc), Francesc Galán (un a Pira i Blancafort i

12.- J. M.ª RODES, *Antologia dels manifestos electorals «L'Avenç»*, n.º citat, pàg. 22.

13.- «La Publicitat», *citat*

14.- I. MOLES. *Op. Cit.* Pàgs. 155-156

ELECCIONS PARLAMENT DE CATALUNYA (20-XI-1932)

I

POBLES	DISTRICTE	SECCIO	ELECTORS	VOTANS	BLANC	NULS	ESQUERRA REPUBLICANA						
							ANDREU ABELLO	GASSOL ROVIRA	GALES MARTINEZ	ROURET CALLOL	ROVIRA VIRGILI	FARRERAS DURAN	CUNILLERAS
BARBERA	U	U	417	337			29	23	21	21	20	20	19
BLANCAFORT	U	U	305	248			127	134	135	135	133	135	133
L'ESPLUGA	1	U	493	337		2	208	203	202	204	215	204	204
	2	U	526	334	2		243	245	244	243	248	243	242
MONTBLANC	1	1	361	262			118	120	116	119	120	114	116
	1	2	379	268			138	144	141	136	127	121	128
	2	1	296	249		4	124	133	130	125	129	123	126
	2	2	415	276			135	140	136	132	133	135	135
PIRA	U	U	158	138			124	99	99	98	100	98	94
ROCAFORT	U	U	211	174			78	81	83	79	86	82	78
ROJALS	U	U	95	71			33	33	33	33	33	33	33
SARRAL	U	1	278	188			64	75	70	67	60	65	69
	U	2	287	191			83	102	100	100	71	94	100
SOLIVELLA	U	U	468	369			185	189	194	193	194	192	192
VALLCLARA	U	U	97	75			45	47	43	46	36	46	45
VILANOVA	U	U	97	66			21	21	21	21	21	21	21
VILAVERT	U	U	209	161			88	83	80	66	54	50	83
VIMBODÍ	U	U	478	383			135	224	221	216	211	217	216
TOTAL			5570	4127	2	6	1978	2096	2069	2034	1991	1993	2034

UNIÓ CIUTADANA

FOLCH FOLCH	SIMO BOFARULL	GERHARD OTTENWAELDER	IBARS MESEGUER	VENTOSA PINA	MULLERAT SOLDEVILA	NOFRE JESUS	GUASCH GIMENEZ	VILANOVA MONTAÑA	CAYLA GRAU	TALAVERA SABATE	CASABO TORRES	TALLADA PAULI	PIÑOL BALLESTER	SATUE NAVARRO
40	32	27	13	63	62	61	62	56	6	53	64	63	6	6
135	135	135	134	74	77	70	72	73	73	74	77	78	73	72
205	201	203	202	100	89	96	89	99	99	85	105	110	97	93
246	244	241	242	72	69	68	70	71	75	69	78	79	72	70
140	118	112	108	104	102	95	101	104	100	107	106	108	101	100
166	148	126	124	80	81	76	80	82	77	87	79	82	78	78
154	129	120	114	68	68	66	65	64	66	83	73	74	66	65
184	136	136	127	70	71	67	70	69	78	64	70	71	69	67
100	98	99	96	36	38	36	38	9	9	36	38	38	9	9
81	83	79	80	83	3	3	78	83	6	75	83	81	3	3
43	33	33	33	3	4	3	4	3	3	4	3	3	3	3
75	73	67		52	56	53	56	54	51	36	55	54	51	51
104	101	100	100	43	43	41	40	43	40	29	42	43	40	40
194	194	194	193	174	172	170	174	175	174	173	175	175	174	172
48	47	40	44	22	21	21	21	21	22	20	22	21	21	20
21	21	21	21	45	45	44	45	39	45	45	45	45	40	45
89	85	82	68		28	24	25	26	27	50	29	29	26	26
224	237	214	208	114	106	101	112	103	98	117	115	118	110	105
2249	2115	2029	1907	1203	1135	1095	1202	1174	1049	1207	1259	1272	1039	1025

POBLES	DISTRICTE	SECCIONS	ELECTORS	VOTANS	BLANC	NULS	COALICIÓ D'ESQUERRE							
							RECASENS MERCADÉ	COMPTÉ GALOFRE	MAGRINYA MARTÍ	FONT DE RUBINAT	IGLESIES FORT	PIÑANA HOMEDES	ALBESA SANS	MESTRES AVIRO
BARBARA	U	U	417	337			220	201	201	151	147	146	145	224
BLANCAFORT	U	U	305	248			34	41	41	39	37	39	36	36
L'ESPLUGA	1	U	493	337		2	13	11	17	27		13	10	12
	2	U	526	334	2		6	5	12	17	12	12	2	8
MONTBLANC	1	1	361	262			16	20	17	13	17	14	13	17
	1	2	379	268			14	13	14	14	10	12	10	13
	2	1	296	249		4	14	17	12	18	14	11	10	19
	2	2	415	276			15	16	23	11	12	14	13	16
PIRA	U	U	158	138				29	29					
ROCAFORT	U	U	211	174			9	89	9	90	12	9	9	9
ROJALS	U	U	95	71			30	35	33	31	32	31	32	31
SARRAL	U	1	278	188			46	51	60	49	47	45	46	47
	U	2	287	191			27	32	41	32	32	30	31	28
SOLIVELLA	U	U	468	369				1	2	1	2		1	2
VALLCLARA	U	U	97	75			2	2	2	2	2	2	2	2
VILANOVA	U	U	97	66						6				
VILAVERT	U	U	209	161			24	43	35	29	33	22	27	26
VIMBODÍ	U	U	478	383			45	33	46	40	28	31	18	59
TOTAL			5570	4127	2	6	515	639	594	570	437	431	405	549

B.O.C.														PARTIT REPU BLICÀ RADICAL		IND	
MALLOL BOSCH	MIRO ESPLUGAS	LORENS ANDREIX	FORTUNY GALOFRE	REBULL CABRE	ARGUES SALTO	PADRO CAÑELLAS	IBORRA FARRE	PEDRET BOQUE	COLOMER NADAL	OLIVA BALTO	DOMINGO MONTSERRAT	MIRAVILLES NAVARRO	MAURIN JULIA	PEREZ DE ROZAS MASDEU	PALAU MAJOR	NAVARRO NAVARRO	ROVIRA MARTÍ
141	227	144	30	26	28	30	37	26	27	31	33	36	39	2	2	2	
44	42	41			1				1				2				
30	29	27				1							3	16	15	13	2
20	21	17			1							3	3	18	18	18	3
20	21	20	16	18	16	18	41	12	16	17	18	15	12				
16	19	16	30	31	35	38	60	16	31	21	32	32	24	1	1	1	1
15	22	15	24	26	26	24	53	18	26	23	26	26	22	1	1	1	
16	22	14	43	43	44	43	53	22	43	40	44	45	45				
1	32	1				1			1				1				
87	94	88					2						2				
33	33	32															
54	53	50	5	4	7	11	18	4	7	4	9	4	3	5	11	5	
32	36	32	8	7	10	16	30	7	8	8	21	6	8	2	4	2	2
3	3	3					3		1			2	2	2	3		
9	9	10			2		1					1	4	4	3	5	
	1														5		
35	43	32	17	15	16	39	48	15	17	15	43	18	17				
55	71	49	3	2	7	6	7	2	7	2	8	6	7	34	37	21	
611	778	591	176	172	193	227	353	122	185	161	234	194	194	85	100	68	8

dos en el districte segon, secció segona de Montblanc) i Dolores Ibárruri, la Pasionaria, (un a Pira). La candidatura la completaven: Hilari Arlandis Esparza, Joaquim Pijoan Gené, Miquel Valdés Garriga, Joaquim Masmano, Josep Banqué Martí, Pere Vallverdú Nin, Esteve Fible (un vot a Sarral, en la secció primera) i Lluís Cicuéndez.

A la Conca de Barberà la participació baixa en la mateixa proporció situant-se en el 74%, el triomf absolut recau en l'ERC, guanyant en quasi tots els pobles. La Candidatura dretana s'imposa a Vilanova de Prades i aconsegueix superar a l'ERC a Barberà de la Conca; mantenint-se el pols en el districte primer, secció primera de Montblanc, en la secció primera de Sarral, Rocafort de Queralt i Solivella. La coalició d'esquerres triomfa rotundament a Barberà de la Conca, i obté els millors resultats a Rocafort de Queralt, on Miró és el candidat més votat, a Rojals, empatant amb l'ERC; i a la secció primera de Sarral, a Blancafort, a Vilavert i a Vimbodí.

El BOC manté els nuclis d'influència a Barberà de la Conca, Sarral, Vilavert i Vimbodí, superant a Montblanc la coalició d'esquerres. El partit Republicà Radical queda concentrat amb un 80% en els pobles de l'Espluga de Francolí i sobretot a Vimbodí.

No es pot menysprear el pes i la influència del PRA en la victòria de l'ERC, que es plasma en la votació majoritària que aconsegueix el montblanquí Josep Folch i Folch, seguit de Cunillera; de la mateixa manera resulta lògic el triomf de l'Andreu Abelló a Pira on es troba la seva casa pairal. Per la Coalició d'esquerres cal indicar els vots majoritaris del federal Miró, l'únic votat a tots els pobles. La presència del també montblanquí Antoni Iborra i Farré concentra la majoria dels vots de la candidatura del BOC.

«El 20 de Novembre de 1932 dipositaren llurs vots a les urnes més del seixanta per cent dels catalans. En aquestes eleccions es confirmà el bipartidisme del sistema de partits a Catalunya iniciat amb les convocatòries electorals de 1931. La dualitat ERC-Lliga es delimità plenament (...) La proporció ERC-Lliga, pel que fa a les vuitanta-cinc actes a cobrir, fou la següent: seixanta-set foren per a les candidatures dirigides per l'ERC, que guanyà les majories arreu, i disset per a les llistes capitanejades per la Lliga, que s'emporten les minories, a excepció de l'acta que obté el PCR a Tarragona amb la Coalició d'Esquerres». (15)

15.- C. MIR. *Op. Cit.* Pàgs. 32-33

ELECCIONS DIPUTATS A CORTS (19-XI-1933)															
POBLES	DISTRICTE	SECCIO	ELECTORS	VOTANTS	BLANC	PERDUTS	UNIÓ CIUTADANA					COLACIÓ D'ESQUERRES CATALANES			
							CASABO	VILELLA	MULLERAT	BAU	PALAU	NOGUES	MALLOL	AMETLLA	SARATE
BARBERA	U	1	416	307		2	69	69	68	16	56	93	41	36	33
	U	2	432	338			64	63	63	29	33	86	48	33	30
BLANCAFORT	U	1	325	237			95	95	95	93	10	113	23	21	22
	U	2	311	225			84	89	84	79	10	99	27	27	24
L'ESPLUGA	1	1	547	343	2	1	152	157	152	153	77	87	7	8	4
	1	2	425	294			147	155	152	157	89	98	12	6	4
	2	1	511	325		4	191	94	188	194	87	126	13	10	5
	2	2	512	317			95	99	97	101	34	71	2		
MONTBLANC	1	1	500	370			162	162	167	163	13	169	17	13	17
	1	2	427	337			114	113	117	114		119	6	7	6
	1	3	446	338			110	109	109	109	3	113	6	6	6
	2	1	415	277			123	123	122	116	2	130	14	11	9
	2	2	460	305			112	113	113	113	4	121	11	11	11
	2	3	527	336			106	105	106	105	8	103	6	6	6

SORONELLAS	E.R.C.					FRONT OBRER					PARTIT COMUNISTA DE CATALUNYA					IND
	RUIZ	MANGRANE	LLORENS	SENTIS	PUJOL	GOMEZ	PADRO	IBORRA	DOMINGO	VIDIELLA	GALAN	GALLOFRE	VALDES	BARRIO	T. PALAU	CABALLE
34	184	183	184	184	181	17	17	20	17	7						
33	195	184	185	187	185	51	50	51	51	28						
22	121	120	120	121	121											
25	114	115	110	114	114						1	1	1	1	1	
2	179	180	181	180	180											
6	120	133	133	135	135	1	1	1	1	1						
5	115	118	118	120	117	2	2	2	2	2						
	214	218	215	218	216											
13	162	164	164	171	165	22	22	28	22	22						
4	193	194	193	193	194	22	23	26	23	22						
6	194	190	195	196	196	24	24	23	24	24						
8	113	112	115	113	114	30	31	35	31	30						
11	171	169	172	171	171	9	10	12	9	10						
6	220	229	225	229	228	31	26	35	26	25						

ELECCIONS DIPUTATS A CORTS (19-XI-1933)

POBLES	DISTRICTE	SECCIÓ	ELECTORS	VOTANTS	BLANCS	PERDUTS	UNIÓ CIUTADANA					C. D'ESQUERRES CATALANES			
							CASABO	VILELLA	MULLERAT	BAU	PALAU	NOGUES	MALLOL	AMETLLA	SARATE
PIRA	U	U	340	251		1	64	64	66	58	14	60	9	6	5
ROCAFORT	U	U	408	344			190	140	190	190	73	121	4	4	4
ROJALS	U	U	173	84			22	22	23	21	4	23	4	4	4
SARRAL	U	1	514	401		1	214	205	206	208	208	26	31	63	24
	U	2	514	374		1	162	150	154	152	154	37	41	72	32
SOLIVELLA	U	1	458	400			141	141	141	141	5	130	1	8	1
	U	2	474	376			247	245	246	246	43	200	1	6	1
VALLCLARA	U	U	215	131		2	47	47	47	44	5	44	10	17	9
VILANOVA	U	U	207	138			93	93	93	94	4	90			
VILAVERD	U	U	451	332	4	3	89	89	89	89	8	97	16	18	16
VIMBODÍ	U	1	513	358	1		87	92	83	80	32	72	23	11	2
	U	2	538	393	3		197	214	192	183	62	178	42	31	2
TOTAL			11059	7931	10	15	3177	2908	3163	3048	1038	2606	415	435	277

SORONELLAS	E.R.C.					FRONT OBRER					PARTIT COMUNISTA DE CATALUNYA					IND
	RUIZ	MANGRANE	LLORENS	SENTIS	PUJOL	GOMEZ	PADRO	IBORRA	DOMINGO	VIDIELLA	GALAN	GALLOFRE	VALDES	BARRIO	T. PALAU	CABALLE
5	179	179	179	178	178											
4	150	150	150	150	150											
4	57	58	58	58	57											
25	150	140	157	155	157	7	6	7	5							
39	144	138	145	147	146	24	23	24	23	1						
1	258	256	257	256	257		1	1			2	1	1	1	2	
1	128	129	129	128	128	2		2								
9	77	72	72	72	70											
	46	45	46	46	45											
16	222	223	223	222	221	3	3	3	3	3						
2	260	258	255	258	255	2	1	1	2	1						
2	176	160	159	163	163	2	1	1	2	1						
283	4142	4117	4140	4165	4144	249	241	272	241	177	3	2	2	2	3	

amic de Calvo Sotelo i conegut cacic de Tortosa, i amb el candidat pel PRR Joan Palau Mayor, acompanyat de l'independent Gaietà Vilella Puig.

Davant la unitat de la dreta, l'esquerra presentava quatre candidatures. La minoria fou per l'ERC, però amb la curiositat que cap dels dos diputats que li pertocaven foren els candidats de l'ERC, sinó pel membre del PSOE Amós Ruiz Lecina i pel federal Daniel Mangané Escardó, que completaven la candidatura. La Coalició d'esqueres integrava els candidats: Ramón Nogués Bizet (PRRS), Macià Mallol Bosch (ACR), Claudi Ametlla Coll (ACR), Primitiu Sabaté Barjau (PRRS) i Josep Soronellas Coll (ARC). El Front Obrer presentava els militants del BOC: Julià Gómez (Gorkin), Pau Padró Cañellas, Antoni Iborra Farré, i Daniel Domingo Montserrat; junt amb el militant del PSOE de la tendència «Largo-caballerista» Rafael Vidiella Franch. El Partit Comunista de Catalunya aconseguiria en la persona de Francesc Galán Rodríguez la màxima votació amb 496 vots; presentava l'única dona, Teresa Palau Llurba, acompanyada de Manuel Gallofré Batet, Miquel Valdés i Josep del Barrio Navarro. ⁽¹⁷⁾

La participació a la Conca de Barberà baixa fins al 71%, mantenint l'hegemonia la candidatura de l'ERC, amb els socialistes i federals, en vots absoluts i amb claretat a Barberà de la Conca, Blancafort, Montblanc, Pira, Rojals, Vallclara, Vilavert i Vallclara, Vilavert i Vimbodí. La Lliga respecte a les anteriors eleccions avança posicions, triomfant a Rocafort, Sarral i Vilanova de Prades, i mantenint un pols igualitari a l'Espluga i a Solivella. Cal destacar l'àmplia votació recollida per l'ex-diputat Ramón Nogués (PRRS) en perjudici del candidat Joan Palau (PRR).

ELECCIONS DE DIPUTATS A CORTS 16 DE FEBRER DE 1936

Amb la victòria de la CEDA i el manteniment dels radicals en les eleccions de 1933, comença l'anomenat «bieni negre». Els enfrontaments es radicalitzen en tots els camps, revolució d'Astúries, 6 d'Octubre a Catalunya amb la suspensió de l'Estatut..., fins arribar a la divisió irreconciliable entre el govern i l'oposició, entre dreta i esquerra. Alcalá Zamora torna a dissoldre les Corts i convoca eleccions anticipades.

17.- I. MOLES . *Op. Cit.* Pàgs. 167-168.

El sistema electoral ajuda a la consolidació de la bipolarització. En aquesta ocasió l'esquerra es presenta unida, des dels republicans fins als comunistes més ortodoxes, i amb el suport indirecte del poderós sindicat anarcosindicalista (CNT) que en les anteriors optava per l'abstenció.

La dreta, malgrat la candidatura aglutinadora de la CEDA, no arribà a la unitat, dispersant el vot en candidatures principalment de centre, que fou el principal derrotat.

D'un cens total de 13.553.710 electors participaren un 72%, és a dir, 9.864.783 persones. El Front Popular aconseguiria 4.654.116 vots, mentre la suma dels vots del centre i la dreta en donaria 5.030.120. Malgrat això el Front Popular aconseguiria 363 escons i 221 la totalitat de les candidatures de centre i dreta. ⁽¹⁸⁾

A la nostra circumscripció, J. Tusell estima en 163.243 els votants de 223.034 electors, cosa que representaria una participació més elevada que en les anteriors al voltant del 73%, explicable pel suport indirecte de la CNT i la importància vital del futur de la II República.

La dreta torna a repetir amb els ex-diputats, menys en el cas de Joan Palau Major, que es presenta com a independent, substituït per un altre home del PRR, Ramón Barbat Miracle; Josep Mullerat Soldevilla ja no representa la Lliga, sino l'APR.

El Front d'esquerres queda compost per: Joan Briansó Salvat (ARC), Marcel·lí Domingo Sanjuán (PRE), Ventura Gassol Rovira (ERC), Joan Sentís Nogués (ERC) i Amós Ruiz Lecina (PSOE). El Front d'Esquerres triomfa damunt del Front d'Ordre per una diferència d'uns 24.000 vots, sortint elegits els cinc candidats. Per la minoria aconseguix l'acta de diputat Josep M.ª Casabó (Lliga) i el tradicionalista Joaquim Bau Nolla. ⁽¹⁹⁾

La Conca de Barberà amb una participació del 77% repeteix quasi amb exactitud els resultats de les eleccions de 1933, guanyant el Front d'Esquerres per un marge d'un miler de vots en termes absoluts, així com poble per poble amb l'excepció de Rojals que canvia el signe a favor del Front d'Ordre. Vilanova de Prades segueix essent feu de la dreta i l'Espluga de Francolí i Solivella continuen el pols igualitari triomfant l'esquerra i la dreta respectivament per escassíssims vots.

18.- J. TUSELL. *Elecciones del Frente Popular, Febrero de 1936* a «Historia 16», any II, n.º 10. Febrer de 1977, Pàgs. 39-50.

19.- I. MOLES. *Op. Cit.*, Pàg. 174.

ELECCIONS DIPUTATS A CORTS (16-II-1936)																	
POBLES	DISTRICTE	SECCIÓ	ELECTORS	VOTANTS	BLANCS	PERDUTS	FRONT D'ESQUERRES					LLIGA CATALANA					
							V. GASSOL	M. DOMINGO	A. RUIZ	J. BRIANSÓ	J. SENTIS	J.M. CASABÓ	J. MULLERAT	J. BAU	R. BARBAT	G. VILELLA	J. PALAU
BARBERÀ	U	1	417	331			214	227	212	230	221	110	108	101	118	108	
	U	2	451	354			245	255	242	255	249	99	101	99	112	102	
BLANCAFORT	1	U	342	278			151	150	150	150	150	128	128	128	128	127	
	2	U	315	229			142	142	140	142	141	87	87	87	87	87	
L'ESPLUGA	1	1	570	436			235	235	233	237	234	198	202	201	206	199	
	1	2	447	353			159	158	157	152	151	197	201	196	204	199	
	2	1	527	424			157	157	157	158	156	232	231	232	231	231	
	2	2	539	388			274	273	273	276	274	150	150	149	152	150	
MONTBLANC	1	1	506	394			185	185	181	189	184	209	210	211	196	209	11
	1	2	468	367			234	236	233	239	233	133	132	130	121	131	11
	1	3	455	340			219	219	217	219	219	121	121	121	115	122	6

	2	1	463	332			180	182	180	184	180	151	150	150	141	150	9
	2	2	506	338			204	206	203	207	206	132	134	132	117	133	15
	2	3	541	404			259	259	259	261	259	145	144	144	144	145	1
PIRA	U	U	342	282			173	171	170	190	174	109	106	113	92	107	
ROCAFORT	U	U	422	355			160	160	160	161	160	195	194	194	194	195	
ROJALS	U	U	157	118			48	48	48	48	48	70	70	70	70	70	
SARREAL	U	1	587	491			188	188	188	184	188	301	302	300	306	300	3
	U	2	588	480			262	265	264	265	264	215	215	215	212	215	3
SOLIVELLA	U	1	488	411			251	251	251	251	251	160	159	160	159	160	1
	U	2	488	375			136	136	135	136	136	239	239	239	236	239	4
VALLCLARA	U	U	212	147			85	85	85	84	84	61	61	62	60	61	2
VILANOVA	U	U	206	137			42	43	41	44	43	94	94	96	93	94	
VILAVERD	U	U	478	374			263	266	261	263	262	110	110	106	111	111	
VIMBODÍ	U	1	502	344			271	270	269	258	266	75	73	72	78	75	
	U	2	524	353			154	165	152	164	153	192	185	183	203	193	
TOTAL			11541	8835			4891	4932	4861	4947	4886	3913	3907	3989	3886	3913	66

ELECCIONS DE COMPROMISARIS PER L'ELECCIÓ DE PRESIDENT DE LA REPÚBLICA (26-IV-1936)																
POBLES	DISTRICTE	SECCIÓ	ELECTORS	VOTANTS	BLANCS	PERDUTS	FRONT D'ESQUERRES					LLIGA CATALANA				
							MARTI	ORTEGA	LLORENS	MALLOL	ESCRIVA	GAYA	MAGRINYA	PUIG	SURIOL	IXART
BARBERA	U	1	417	215			185	184	184	185	184	30	30	30	30	30
	U	2	451	207			199	199	199	199	199	8	8	8	8	8
BLANCAFORT	1	2	342	137	1		136	136	136	136	136					
	2	U	315	113			113	113	113	113	113					
L'ESPLUGA	1	1	570	206	7		190	190	190	190	190	9	9	9	9	9
	1	2	447	147	8		129	129	129	129	129	6	6	6	6	6
	2	1	527	137	2	1	220	220	220	220	220	5	5	5	5	5
	2	2	539	227	1		203	204	202	201	202	87	81	94	85	87
MONTBLANC	1	1	506	341			160	160	161	161	160	180	179	179	179	178
	1	2	468	325			212	210	212	207	207	113	113	102	100	100
	1	3	455	209			187	187	188	188	188	102	102	101	101	102
	2	1	463	285			155	157	157	155	154	128	126	126	124	124
	2	2	506	290			173	171	176	176	171	114	114	109	109	111
	2	3	541	346			220	221	222	222	221	124	123	122	121	124

PIRA	U	U	342	189			187	187	187	187	187	1	1	2	1	1
ROCAFORT	U	U	422	307	1		153	153	153	153	153	153	153	153	153	153
ROJALS	U	U	157	43			37	37	37	37	37	6	6	6	6	6
SARREAL	U	1	587	151			147	147	147	147	147	3	3	3	3	3
	U	2	588	223			219	219	219	219	219	4	4	4	4	4
SOLIVELLA	U	1	488	251		5	249	249	249	249	249	1	1	1	1	1
	U	2	488	130	1		128	128	128	128	128	1	1	1	1	1
VALLCLARA	U	U	212	77	1		56	56	56	56	56	20	20	20	20	20
VILANOVA	U	U	206	110	1		40	40	40	40	40	68	68	68	68	68
VILAVERD	U	U	478	268			259	259	259	259	259	9	9	9	9	9
VIMBODÍ	U	1	502	193	2		191	191	191	191	191					
	U	2	524	98	12		84	84	84	84	84	2	2	2	2	2
TOTAL			11541	5225	37	6	4232	4231	4245	4232	4224	1174	1164	1160	1146	1154

ELECCIONS 26 DE ABRIL de 1936

L'article 68 de la Constitució diu textualment: «El President de la República serà elegit conjuntament per les Corts i un número igual de compromisaris igual al de Diputats» (20)

El 26 d'Abril el poble espanyol tornava a ser convocat a les urnes per decidir els compromisaris que juntament amb els Diputats elegirien el nou President de la República. Les eleccions es realitzaren en un marc d'abstencionisme; a la Conca de Barberà participen només el 45% del cens, degut al fet que després dels resultats de Febrer uns ja preparaven la conquesta del poder a través de la insurrecció i els altres, conscients de la situació, intentaven evitar que la solució als problemes es decidís al carrer i no per mitjans democràtics constitucionals.

A Catalunya el Front d'Esquerres es mantingué, mentre que la dreta derrotada estava representada exclusivament per la Lliga. El Front d'Esquerres, a Tarragona, escombrà amb una diferència de més de 50.000 vots respecte a la Lliga, sortint elegits Macià Mallol Bosch (ACR), Alfred Escrivà Prades (PRE), Joaquim Llorens Abelló (ERC), Joan Martí Català (ERC) i Ramiro Ortega (PSOE); i per la minoria, Francesc Puig Avila i Josep Ixart de Moragas. (21)

A la Conca de Barberà la diferència s'establí en un 80% per l'esquerra i un 20% per la Lliga. L'abstencionisme de l'electorat de la dreta és aclaparador, tan sols respon la fidel Vilanova de Prades, on guanya, Rocafort de Queralt, on es registra un curiós empat, i Montblanc.

El futur President de la República seria per clara majoria el republicà d'esquerres Manuel Azaña.

20.- E. TIerno GALVAN. *Op. Cit.* (La Constitución del 9 de Diciembre de 1931), pàgs. 174-191

21.- I. MOLES. *Op. Cit.* Pàg. 180.

CONCLUSIONS

L'esforç feixuc d'aquest mètode artesanal d'anar a les fonts, de revisar una a una les actes d'escrutini, ha resultat plenament satisfactori al corroborar positivament els objectius que indicava en la introducció.

En primer lloc, cal fer notar el descobriment de la protesta en l'acta municipal de Solivella en les eleccions de 1931. Aquest és l'únic cas en totes les actes d'escrutini en que he trobat alguna protesta o reclamació, i què evidentment ens obre les portes per entendre que la profunda divisió política que pateix el poble, de la qual «els fets de Solivella de Juliol de 1936» esdevindran la culminació, tenen les seves arrels abans de la instauració de la II República.

En segon lloc, en l'apartat de les verificacions dels resultats electorals, ens trobem amb el cas extraordinari, que en les eleccions de Diputats a Corts de 1933, del districte primer, secció primera de Barberà de la Conca, el butlletí Oficial extraordinari de la Província de Tarragona del 25 de Novembre de 1933, no contempla els vots de la candidatura del BOC.

En la balança dels aspectes negatius cal indicar la inexistència en algunes actes d'escrutini del número d'electors i votants. En les actes que no s'esmentaven aquestes dades he hagut de recórrer a les xifres que m'ha proporcionat la Dra. Mercè Vilanova.

Però el fet més negatiu, monstruós, és la desaparició de les actes d'escrutini corresponents a les eleccions Municipals del 14 de Gener de 1934, a nivell de la circumscripció. Caldrà, doncs, escorcollar en arxius de tota mena, municipals, personals, a la recerca de les possibles dades. Malgrat tot, serà imprescindible la utilització de la història oral com a mètode per refer amb la màxima fidelitat la composició dels Ajuntaments, i, encara que més difícil, els resultats electorals concrets.

La Participació electoral registrada en les successives votacions oscil·la entre el 71% i el 84%, superior sempre a la mitja de la circumscripció i a la de Catalunya, tenint en compte que totes les diades electorals es celebraven en diumenge.

L'esquerra, de tipus republicà-socialista, predomina en totes les consultes electorals, àdhuc en les de 1933 quan la candidatura de la Unió Ciutadana aconsegueix la majoria a la circumscripció de Tarragona. Vilanova de Prades és l'únic municipi on la dreta guanya invariablement totes les votacions.

Barberà de la Conca representa el baluard de l'esquerra socialista federal, traducció de la forta presència organitzada dels socialistes al poble. En aquest sentit es pot explicar la votació curiosa de l'Estatut, doncs els socialistes (PSOE) manifestaven les seves reserves a l'autonomia i l'autogovern, ja que xocaven amb la seva visió internacionalista de la revolució; en altres paraules, la no assumptió del fet nacional pels representans genuïns dels treballadors. Cal afegir que en aquesta votació, no tan sols a la comarca sinó arreu de Catalunya, es produïren martingales per part dels defensors de SÍ; aquest punt és confessat per protagonistes directes dels fets.

L'element abans esmentat em porta a reflexionar sobre la transparència i credibilitat democràtica de les eleccions. No em refereixo als condicionants i pressions socials, compra de vots, elements presents també en els nostres dies. La meua preocupació va lligada a la poca importància, al menys el reflex en les actes d'escrutini, dels vots en blanc i dels perduts o nuls.

Un altre indicatiu per futures investigacions resulta de la forta implantació de la CNT, amb l'alta participació i l'hegemonia principalment de l'ERC. Els afiliats a la CNT, a l'hora de les consultes electorals votaven, i votaven ERC?. Per una altra banda el vot femení no altera la correlació de forces substancialment; quin paper juga l'Església?. Les dones són més proclius a acceptar el criteri polític de llurs marits?

Els factors que han provocat la modificació o manteniment de les constants electorals dels nostres pobles ja son figures d'un altre paner, una altra història: la història de la nit franquista a la Conca de Barberà.

PLEBISCIT PER LA VOTACIÓ DE L'ESTATUT DE CATALUNYA 2-VIII-31						
POBLES	DISTRICTE	SECCIÓ	ELECTORS	VOTS AFIRMATIUS	VOTS NEGATIUS	VOTS BLANCS
BARBERÀ	UNIC	UNICA	419	141	13	
BLANCAFORT	UNIC	UNICA	305	293		
L'ESPLUGA	1.º	UNICA	493	401		
	2.ª	UNICA	527	517		
MONTBLANC	1.º	1.ª	340	319		
		2.ª	360	258	1	1
	2.ª	1.ª	356	289	5	
		2.ª	407	337		
PIRA	UNIC	UNICA	169	163		
ROCAFORT	UNIC	UNICA	215	186		
ROJALS	UNIC	UNICA	98	90		
SARREAL	1.º	UNICA	278	215		
	2.ª	UNICA	285	251		
SOLIVELLA	UNIC	UNICA	468	388		
VALLCLARA	UNIC	UNICA	99	77		
VILANOVA	UNIC	UNICA	97	55		
VILAVERD	UNIC	UNICA	208	202		
VIMBODÍ	UNIC	UNICA	490	166	2	
TOTALS			5.614	4.348	21	1
				77.5 %		